

Д-р екон. наук Зінченко О. А., Барабанюк І. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

SCRUM-ТЕХНОЛОГІЇ У ПОВОЄННІЙ РОЗБУДОВІ УКРАЇНИ

SCRUM – це гнучка методологія управління проєктами, яка допомагає швидко адаптуватися до змін та ефективно реалізовувати комплексні завдання. У повоєнній відбудові України SCRUM-технології можуть відіграти ключову роль у різних сферах, таких як відновлення інфраструктури, розвиток економіки, впровадження цифрових технологій та соціальні ініціативи.

SCRUM-технології відрізняються своєю гнучкістю та адаптивністю [1]. Це особливо важливо в умовах нестабільності, коли треба швидко реагувати на нові виклики та змінювати плани відповідно до реальних обставин. SCRUM дозволяє працювати короткими спринтами (цикли 1–4 тижні), що допомагає оперативно коригувати проєкти [2].

SCRUM-технології сприяють прозорості та ефективності комунікацій. Регулярні зустрічі SCRUM-команд сприяють відкритій взаємодії між всіма учасниками процесу: урядом, бізнесом, громадськими організаціями, міжнародними партнерами. Використання SCRUM-бордів (наприклад, Trello, Jira) допомагає відстежувати прогрес і контролювати виконання завдань. Чітке планування та контроль за виконанням – ще одна із переваг SCRUM. Завдяки розподілу проєктів на спринти, кожен етап реалізується поступово та з можливістю аналізу проміжних результатів. Команди можуть швидко виявляти недоліки та вносити корективи.

Важливим в умовах модернізації економіки є пріоритетність та ефективне використання ресурсів, що обумовлюють SCRUM-технології. У відбудові необхідно визначати найважливіші завдання (наприклад, критична інфраструктура, житло, транспорт). SCRUM дозволяє зосередитися на найбільш нагальних проблемах та уникнути хаотичності у відновлювальних процесах.

Незамінним є командна робота та відповідальність, які забезпечують SCRUM. Вони сприяють розвитку самокерованих команд, що особливо важливо в умовах кризи та обмежених ресурсів. Кожен учасник процесу чітко розуміє свою роль і відповідальність за конкретний результат [3].

Сфери застосування SCRUM у повоєнній відбудові України:

- 1) організація будівельних проєктів (відновлення доріг, мостів, житла, енергетичних об'єктів);
- 2) моніторинг виконання будівельних робіт та координація між підрядниками;
- 3) використання SCRUM у стартапах, технологічних компаніях, державних IT-проєктах;
- 4) відновлення та автоматизація бізнес-процесів підприємств, зруйнованих під час війни;
- 5) впровадження гнучких підходів у роботі державних установ, місцевих адміністрацій;
- 6) оптимізація роботи органів влади та швидке впровадження необхідних рішень;
- 7) організація допомоги переселенцям та постраждалим від війни;
- 8) реалізація освітніх, медичних, психологічних програм для відновлення населення.

Використання SCRUM у процесі відбудови України після війни має значний потенціал, проте існує ряд проблем, які можуть ускладнити його ефективне впровадження. Основні труднощі пов'язані з нестабільністю ситуації, браком кваліфікованих кадрів, обмеженими ресурсами та особливостями державного управління. Постійні зміни ситуації (економічної, політичної, безпекової) ускладнюють планування. Відсутність довгострокових гарантій фінансування може робити SCRUM-підхід менш ефективним. Проблеми з логістикою, дефіцитом матеріалів та ресурсів можуть гальмувати реалізацію проєктів.

Недостатній рівень кваліфікації кадрів у SCRUM та консерватизм в управлінні проєктами також можуть стати проблемами. Багато державних структур і підприємств не мають досвіду роботи за гнучкими методологіями. Потрібен час на навчання та адаптацію SCRUM-команд. Опір традиційних управлінців до змін у підходах до управління не дозволяють широко використовувати ці технології в практиці. Дефіцит кваліфікованих менеджерів SCRUM та відсутність достатньої кількості SCRUM-майстрів у державному секторі стримують поширення SCRUM.

Бюрократичні процедури ускладнюють швидке ухвалення рішень і адаптацію до змін. Традиційні системи контролю та звітності не відповідають гнучкому

підходу SCRUM. Відсутність культури швидкого експериментування та адаптації нових моделей роботи значно гальмують процеси проєктного менеджменту. SCRUM передбачає гнучке управління бюджетами, але державні та міжнародні програми фінансування часто мають жорсткі рамки. Проблемою є і відсутність ефективної міжсекторної взаємодії [4]. Відбудова потребує синергії між державою, бізнесом та громадським сектором, а також міжнародними партнерами. SCRUM найкраще працює у середовищі швидкого зворотного зв'язку та ефективної комунікації, чого може бракувати через складну координацію учасників відбудови.

Психологічні бар'єри та емоційне вигорання, характерні для суспільства після війни, не сприяють ефективній роботі команд. Люди, що пережили війну, можуть мати труднощі з адаптацією до нових форматів роботи. Висока психологічна напруга та вигорання можуть впливати на продуктивність команд. SCRUM вимагає високої дисципліни та самоорганізації, що може бути складним у стресових умовах.

Для подолання проблем та поширення технологій SCRUM необхідними є:

- 1) навчання та розвиток кадрів – організація тренінгів для державних службовців, підприємців та менеджерів щодо застосування SCRUM;
- 2) зменшення бюрократичних бар'єрів – адаптація законодавчих норм під гнучкі методи управління;
- 3) гнучке фінансування – залучення приватних інвестицій, міжнародних грантів із можливістю оперативного коригування бюджетів;
- 4) посилення співпраці між секторами – створення платформ для швидкого обміну інформацією між державою, бізнесом та міжнародними донорами;
- 5) підтримка психологічного здоров'я команд – запровадження програм психологічної допомоги та зниження рівня стресу серед працівників.

SCRUM-технології можуть значно прискорити та покращити процес відновлення України після війни. Їх гнучкість, ефективне планування та командна взаємодія допоможуть забезпечити швидке реагування на виклики, ефективний розподіл ресурсів та прозоре управління відбудовчими процесами.

Хоча впровадження SCRUM-технологій у повоєнний період може зіткнутися з багатьма труднощами, їх можна подолати через ефективне навчання, адаптацію державних процесів, покращення комунікації та створення умов для роботи

гнучких команд. Використання SCRUM у відбудові України допоможе забезпечити ефективне управління проєктами, швидке реагування на виклики та успішну реалізацію стратегічних ініціатив.

Список використаних джерел:

1. Гуменюк Ю.В., Якимова Н.С. Методика SCRUM як інструмент ефективного управління в проєктному менеджменті. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. Т. 1, № 12.
2. Жмай О., Бадера К. Етапи побудови та імплементації методології SCRUM. *Економіка та суспільство*. 2022. № 42. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-86>.
3. Зінченко О.А., Нестеров А.А. Концептуальні засади впровадження проєктного підходу в управлінні логістичними системами. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. № 6(17). С. 201–204.
4. Зінченко О.А., Барабанюк І.В. Особливості SCRUM-технологій проєктного менеджменту. *Наукові перспективи. Серія «Економіка»*. 2025. № 2(56). С. 811–822. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2\(56\)-811-822](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-2(56)-811-822).

Д-р екон. наук Зінченко О. А., Юр'єв М. А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПРОБЛЕМИ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ПОСТВОЄННИЙ ПЕРІОД

Поствоєнний період для високотехнологічних підприємств є особливо складним через нестабільність економічної ситуації, брак ресурсів, кадрові втрати та необхідність швидкої адаптації до нових умов. Проєктний менеджмент у таких умовах стикається з низкою серйозних викликів, які можуть впливати на ефективність роботи компанії та її конкурентоспроможність.

Основною проблемою проєктного менеджменту високотехнологічних підприємств у поствоєнний період є нестача фінансування та інвестицій. Руйнування інфраструктури та нестабільність фінансової системи ускладнюють залучення інвестицій. Спостерігаються обмежені можливості державного фінансування та міжнародних грантів. Високі ризики для інвесторів, що можуть знижувати їхню зацікавленість у вкладенні коштів у довгострокові високотехнологічні проєкти.